

Tudományos diákköri konferenciák

Az egyetemi napok nemcsak a kulturális csoportok, hallgatói alapszervezetek ünnepei napjai, de a tudomány is. Erről tanúskodnak a Tanárképző Főiskolán és az

Orvostudományi Egyetemen sikeresen lebonyolított helyi diákköri konferenciák vitái. Ez a kezdeményezés ad talán majd példát a József Attila Tudományegyetem diákköri felolvasásokat.

köréinek is, hogy helyi konferenciák valóban ünnepi jellegűt kölcsönözve a jövő évben ők is felvegyék saját egyetemi napi programjukba a diákköri felolvasásokat.

Szegedi Orvostudományi Egyetem

Nem túl kedvező előjelek után (az előzetes felmérések alapján maximálisan húsz dolgozatra számítottak) jól sikerült diákköri kongresszust bonyolítottak le az Orvostudományi Egyetemen. November 11—12-én a II. számú Belklinika tantermében negyvenöt érdekes diákköri felolvasásra került sor. Ezzel a rendezőbizottság maximálisan elérte célját: azt, hogy felmérje, milyen munka folyik az orvosegyetemi diákkörben, és mely dolgozatok képviselhetik méltóan a Szegedi Orvostudományi Egyetemet a jövő év áprilisében Debrecenben megren-

dezésre kerülő országos konferencián. A dolgozatokat professzorokból és docensekből álló zsűri bírálta. A zsűri rektori megbízottja dr. Alföldi Lajos docens volt. Az objektív elbírálás elérésének érdekében a zsűri hat orvoskari és három gyógyszerész kari tagját úgy válogatták össze, hogy sokoldalú bizottságot alkossanak. Részt vettek benne morfológusok, mikrobiológusok és klinikusok egyaránt. A pontszámot (a maximális 10 volt) az osztályzatok átlagából számították ki. A magas színvonalnak azonban nemcsak az a bizonyítéka, hogy még a tá-

zenődik helyezett is hét pontot ért el, az első két helyezett között pedig két századnyi különbség sem volt, hogy tárgyalások folynak a tavaszi konferencia tizenötös keretszámának húszra való felemelése ügyében, hanem az is, hogy izgalmas viták alakultak ki a nagyszámú és tudományos igényű hozzájárulások nyomán. Az első helyezett, Paragó Gábor ötöd éves orvostanhallgató, a második Hemmer Helga (Mikrobiológiai Intézet) a harmadik Nagy Éva és Marosi György (I. számú Belklinika) lett.

Szegedi Tanárképző Főiskola

November tizenhetedikén délután került sor a Tanárképző Főiskola helyi diákköri konferenciájának lebonyolítására. Az „A” szekció három felolvasására az irodalmi tanszék előadótermében került sor. Mindhárom dolgozatot a történet-tudományi tanszék vezetése alatt álló diákköri tagok írták. Mező Gyöngyi negyedéves hallgató Kunszentmiklós népesedési viszonyai a XVIII. században családi rekonstrukciók alapján című dolgozatával kezdődött a program, majd egy kollektív munka: Balassi Anna, Balogh Mária, Farkas Gabriella, Ferenczy Valéria és Zsemberi Erzsébet negyedéves hallgatók előadá-

sára került sor. A referátum Szeged, Makó, Szolnok városoknak és környéküknek demográfiai viszonyait vizsgálta az elmúlt száz esztendő viszonylatában. „Makó társadalmi-politikai arculata és átrétegződése 1938 és 48 között” — ez volt a tárgya Bohony Nándor negyedéves hallgató dolgozatának. A három dolgozat kései beérkezése miatt díjat nem kaphattak, de részt vesz az országos konferencián.

Függ Tiborné Molnár Zsuzsanna negyedéves hallgató a „B” szekció első előadásaként a főiskolai hallgatók aktivizálásának kérdéséről olvasott fel érdekes referátumot, majd Szórfi István negyedéves beszélt Sze-

ged területének gazdaságföldrajzi és településföldrajzi jelentőségéről. A növényzeti tanszék által feltérjesztett harmadik dolgozat a Besenyőszög-Palotás állami gazdaságának növénytermesztési eredményeiről hangzott el Szívós Márta negyedéves hallgató munkájaként. Az itt felolvasott dolgozatok megírói amellet, hogy tavasszal az országos konferencián részt vehetnek, 500 forintos díjazásban részesültek.

Kari nagygyűlések

tudományegyetemünk három karán

A József Attila Tudományegyetem KISZ szervezete az egyetemi napok programjának kidolgozásakor érdekes javaslatot fogadott el. A megvalósítás igazolta: szükség van arra is, hogy az egyetemi KISZ-vezetők a karok számára időnként ismertető, felvilágosító jellegű előadásokat tartssanak, arra, hogy az egyetemi napokon a mozgalmi munka politikai-agitációs szerepe is teret nyerjen.

November tizenhetedikén délután három kari nagygyűlésre került sor. Az Állam és Jogtudományi Karon dr. Tóth Lajos titkárhelyettes, a Természettudományi Karon Hevér László VB

A Magyar Irodalomtörténeti Társaság

szegedi vándorgyűlése

A Magyar Irodalomtörténeti Társaság és a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Országos Irodalmi és Nyelvi Választmánya a városi tanács művelődési osztályával és a József Attila Tudományegyetemmel karöltve Szegeden rendezte meg Tömörkény István születésének századi évfordulója alkalmából az évi vándorgyűlést. A vándorgyűlés

első napján dr. Madácsy László egyetemi docens méltatta a Tömörkény-életmű maradványait. Rottterdami Erasmus születésének közelgő ötszázadik évfordulója alkalmából, másnap dr. Kardos Tibor egyetemi tanár és Komor Iona egyetemi docens előadásai foglalkoztak a nagy humanista tudós jelentőségével, továbbá Weber Antal egyetemi docens

számlolt be a Társaság működéséről és Bán Imre egyetemi tanár tartott előadást a régi magyar prózai emlékek kiadványsorozatáról.

Különösen nagy érdeklődést váltott ki a harmadik napi program: a szecesszió-vita, amelynek előadását Diószegi András tartotta meg. Alábbi cikkünk a vita tanulságaihoz kapcsolódik.

A szecesszió-vitához

Szecessziós! — Némelyek számára ez szinte éppoly súlyos ítélet valamely művészről vagy műalkotásról, mint az, hogy émelygős, gicces, hatásvadász. E laikusok bizonyára meglepődtek volna, amikor a nemrég Szegeden lezajlott vitában a szecesszió jellegzetes képviselői közt hallhatók emlegetni Gauguin és Rippl-Rónait, Richard Straussot és Debussyt, s a magyar szépirodalomban nemcsak a Hét kőrelmes vagy a fiatal Balázs Bélát, hanem Bródyt, Ambrust és Justhot, sőt Adyt és Kosztolányit is.

A nagyközönség számára a szecesszió: valami gusztagyú, valami alkiművészet. A hadán-volt nagyközönség számára a barokk és a gótkus is ócsárlo, megvető minősítés volt. Nincs-e még ma is pejoratív mellékléggéje a szentimentális fogalmának?

Az újabb szemléletmód nyilvánvalóan és szükségképpen tagadja a megelőzöt. Ez a tagadás a művészet világában kiváltképpen több mint valami csakis értelmi: szükségesség, hogy indulati, érzelmi tagadás is legyen. A túlhaladott stílusirányokat, művészi törekvéseket elkerülhetetlenül sújtja a megvető ítélet, Történelmi távlat kell hozzá, hogy egy művészi irányt józanul és tárgyilagosan értékelhessünk. Ahogy a századveg és a századforduló ilyen távlatba került, úgy támadt föl szerte a világon — mind a polgári, mind a marxista tudományban — az érdeklődés a szecesszió iránt.

Az Irodalomtörténeti Társaság vándorgyűlésének záróülésén rendezett vita nálunk sem kezdete, hanem szerves folytatása a századveg művészetét feltáró nagy munkának. Ezt a munkát a művészet különböző területein kutatók szerencsés együttműködése jellemzi. Torz próbálkozás lenne irodalmi szecesszióról értekezni úgy, hogy az iparművészeti és képzőművészeti előzményeket és párhuzamokat elhanyagoljuk. A szegedi ülés az irodalomtörténészek, valamint a képzőművészet és a zene történetének szakértői által kidolgozott részleket összegezte. Anélkül, hogy a teljességre törekednénk, néhányat kiemelek a fölvetendő problémákból. Ez a megbeszélés is bizonyította, hogy a művészi irányzatokat csak hozzávetőlegesen zárhatjuk időbeli korlátok közé. Akár 1890 és 1918, akár 1890 és 1908 a szecesszió két határköve, az egyenlőtlen fejlődés így is, úgy is bajt okoz. Kimaradnak nyilvánvalóan az irányzathoz tartozó csoportok, művészek, vagy legjobb esetben „előfutárokká” válnak: ez a sorsuk így az angol preraffaelitáknak. Kivülreked a szecessziós művészek életpályájának jelentős része (pl. Szép Ernő), nem fér e keretekbe Nagy Sándornak az európai szecesszió kiemelkedő kései alkotásaként számoltartott pesterzsébeti freskója.

A vitázók megállapításában a szecesszió úgy tűnt föl, mint a századveg művészi tarkaságában rejlő közös-általános, s ha nem is egészen egyöntetűen, de igyekeztek is ezt a közös-általános tartalmat megfogalmazni. Megállapították, hogy a szecesszió osztályalapja szerte Európában azonos: ez az alap a kispolgárság. Az irányzat anyagban és ott haladó, amennyiben és ahol a kispolgári reformizmus még haladó lehet. Erősen befolyásolja ezt a kispolgári létformát a nagyburzsoázia prosperitásemélye is (pompázatoság, dekorativitás), de nálunk, az Osztrák-Magyar Monarchiában a magyar polgárság sajátos válsághangulata is. Társadalmi felelősség és esztétizmus: a naturalizmus torzulásainak megtágadása és tehetetlenségérzés; egészséges ellenkezés a poros historizmussal szemben és a művészet életidegenségének hirdetése: ilyen és hasonló ellentétek közt vergődnek a szecesszió művészei. Sajnálatos, hogy akadt olyan nézet is, amely a szimbolizmus és impresszionizmus, posztimpresszionizmus és kora-expresszionizmus mellé és nem fölé állítaná a szecessziót, mintegy tovább növelve a századforduló zűrzavarát, ahelyett, hogy a felszín tarkasága mögé nézve, a közös lényeg felé közelítene.

Problémák féllábon

Maroknyi vadidegen csapat kószál a városban, vigyázva minden mozdulatra, fel ne ismerjék őket. Fiúk és lányok: energikusak és elkészeredettek, a legkülönbözőbb helyzetekben bizonyítják összetartozásukat. Pedig a tájékozódási nehézségeken már túl vannak, már nem a széles vígyorú útbaigazításokat hallgatják a Dugonics tér, a Tisza, avagy az Egyetemi Könyvtár hollétéről. Félreismerhetetlenek: ravasz és riadt gölyök. Tagadják fizikai kapcsolataikat Patagóniával. A megkérdetett többsége kereken kijelentette: nem ők hozzák a gyereket.

úr, az alapszervezet patronusa a tanulási problémákról beszél, hogyan, milyen módszerekkel dolgozhatják fel a hallott anyagot. Mind az tehát, ami elhangzott helyes volt és hasznos, de itt nem a dolgok elfogadásáról, vagy elvetéséről van szó. A jó gondolatoknak is vannak részletproblémái, lehetett volna hozzátenni és elvenni belőle. A helyesítés nem a maximális részvétel, s itt nem feltétlenül arra gondolok, hogy nincsenek proféták, világmegváltók a gyűlésen. Vannak. Belőlük is, s a hallgató többségből is inkább az alkotó részvételt szeretnénk kicsikarni.

Öreg diákok oktatták őket a vizsgák technológiájára bent az egyetemen, kolégiumokban, könyvtárakban. Elemükben vannak: a népi alakoskodók Janus-arcával osztják egyaránt a kincstári optimizmust és a misztikus sárkánymeséket. Mások nosztalgiaival simogatták meg fejüket.

— Igen, én is voltam fiatal.

Van ebben az aforizmában sok olyan jelleg, amire nem érdemes ágyúval löni. De kirívó jelenség, hogy komolyra fordult, magvas vitákat néha a szakállas, vén huszonegy-három éves társak „égyvirűlkre” való hivatkozással zárnak le. Ami nem éppen meggyőző érv, sőt egrenesen nevetséges. Vagy komolyan szólva: érveket, meggyőződéseküket pusztán életkorral kilöni nem nagy bölcsességet mutat.

Új embereinknek a vakmerőségen, lelkesedésen, gigászi munkán túl itt az egyetemen kell találkoznunk a felelős bátorsággal, az aktivitással, a szívós munkával. Elvégre hosszú távon a gvalogás sem megvetendő mód.

Kro—y

Lelki akkumulátor?

Csokoládéfigyelt?

Természetesen a színházról van szó. Arról, aminek mesebbé tesz. Meg ami szórakoztat. Ezzel a két teljesen eltérő szándékkal toborozódik a közönség, talán itt nem túlzunk, ha ez ezekrekről beszélünk. Valami ilyesfajta ellentétet szorít magába ez a meghatározatlan, megválasztatlan embercsoport. Mindenki tudja lehet. Juci néni kérdezzük:

— Ó, lelkem, ne beszéljen már ilyen marhaságokat! Ki a fene nem ért a színházhoz.

Dr. Gilfhausen Henrik, hites szelektor und ex libris alaposan szemügyre vesz.

— Tudja nagyon bonyolult, immanens probléma, sajátságos, a maga összefüggéseiben kell vizsgálni. En a színházban valami egészen mást látok. A színház...

Juci néni, az „egyszerű” ember, dr. Gilhausen az „intellektuális” néző, s aki manapság így fogja fel a közönséget, az a Móriczka. Igaz, hogy a színházhoz

mindenki ért, aki lefizette a látás-hallgatás forintjait? Az is igaz, hogy senki?

Sokat beszélnek a színház válságáról. A művekről, az előadókról, s a Hevesi-féle hármasségerség harmadik tényezőjéről, a közönségről mindig megfelelnek. Válság: szép szó. Elintéztett ügy. Nem hiszünk benne, ezzel kész.

Louis Jouvet-t, a világhírű francia színészt és rendezőt egyszer megkérdezte egy újságíró, mi a véleménye a színház válságáról. Válasza azóta szólóképpé lett:

— Milyen színház az, amelyik nincs válságban?

Arra az állandó alkotói válságra gondolt, amely a színház csatáját jelenti: egyszerű és megismételhetetlen alkotások létrehozása egyszeri és megismételhetetlen összetételű közönség részvételével. Ez a közönség pedig mi vagyunk, akik természetesen mindig előéletlenek vagyunk a színvonalal s akik rendszerint intelligens műbírá-

színház

lattal szabadulunk meg az előadások kellemes vagy kellemetlen élményétől. Közben elfelejtkezünk arról, hogy a színház színvonalát a mi színvonalunk, sőt a tárgyalat előadásnak is részeit alkotjuk.

Hallottunk már gicces műről, nivótlan alkotógárdáról. Alig várom már, hogy színvonalas elemzést találjak valahol a közönségről. Valahogy így: „Ragyogó előadást láthatunk, de hogy honnan hozták ezt az indiszponált morodors közönséget...”

Vagy így: „A közönség az első felvonás végéig tartotta a tempót, aztán mintha a büfében fogyasztott áruk és beszélgetések kerítették volna hatalmába.”

Az idei színházi évad sűrűjében járunk már, nálunk Szegeden is. Kedves közönség, ne csak kedvesek, vagy kedvetlenek színházértők és színházcsinálók is legyünk, hogy jogot formálhassunk felelőtlenség színházi estékhez.

K. Zs.

Bujka Gábor